

Cures d'Infermeria en l'Atenció Primària de Salut Infantil

Codi: 101772

Crèdits: 3

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500891 Infermeria	OT	4	0

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Sabiniana San Rafael Gutiérrez

Correu electrònic: Sabiniana.SanRafael@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Equip docent

Jordi Casino López

Prerequisits

No hi ha prerequisits oficials.

Tot i això estaria bé repassar les competències treballades en les assignatures de la matèria d'Infermeria en el nen, l'adolescent i la dona.

Objectius

L'assignatura es programa al quart curs del Grau d'Infermeria i forma part del grup de les assignatures de la menció Infància i salut, de formació optativa. Constitueix, per tant, part de la base científica necessària per a la formació del graduat infermer.

OBJECTIUS GENERALS

Els seus objectius generals són:

L' estudi del nen des de el moment del naixement i fins l'adolescència. Posant l'èmfasi en el desenvolupament del nen i l'adolescent en situacions de salut.

Aplicar les principal eines infermeres que col·laboren a la millora de la pràctica infermera en l'atenció Primària de Salut i l'Atenció a l'escola.

OBJECTIUS ESPECÍFICS

Planificar el procés de cures a les persones ateses, seguint un dels models de les necessitats humanes.

CRITERI: Ha d'aplicar les etapes del procés de cures.

Descriure els diferents models d'educació sanitària mes utilitzats en l'àmbit de la salut. CRITERI: Ha de identificar l'objectiu que vol aconseguir dels models puerocentric i sociocentric.

Seleccionar els plans de cures mes adients que permetin intervenir sobre l'estrès de l'Infant i la família davant la malaltia. CRITERI: Ha de fonamentar amb evidències perquè es consideren les mes adients.

Analitzar les intervencions proposades en el pla de cures. CRITERI: Ha de justificar la seva pertinença amb el model de cures seleccionat.

Competències

- Basar les intervencions infermeres en l'evidència científica i en els mitjans disponibles.
- Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
- Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
- Oferir una atenció sanitària tècnica i professional adequada a les necessitats de salut de les persones ateses, d'acord amb l'estat de desenvolupament dels coneixements científics de cada moment i amb els nivells de qualitat i seguretat que s'estableixen a les normes legals i deontològiques aplicables.
- Planificar i dur a terme cures infermeres dirigides a persones, famílies o a grups, orientades als resultats en salut, i avaluar-ne l'impacte a través de guies de pràctica clínica i assistencial que descriuen els processos pels quals es diagnostica, tracta o cuida un problema de salut.

Resultats d'aprenentatge

1. Aplicar la metodologia infermera en l'atenció professional segons les necessitats de salut d'infantil.
2. Argumentar les intervencions infermeres en salut infantil a partir d'articles originals i/o aportacions d'experts.
3. Descriure les intervencions infermeres per acompanyar la família com a unitat bàsica en la salut infantil.
4. Expressar-se de manera fluida, coherent i adequada a les normes establertes, tant oralment com per escrit.
5. Identificar, analitzar i prendre l'opció resolutiva més adequada per donar resposta als problemes de l'àmbit professional, de manera eficient i eficaç.
6. Planificar cures infermeres dirigides a grups: salut escolar.
7. Planificar cures infermeres dirigides a la infantesa i a la família.

Continguts

- INTRODUCCIÓ

Aquesta assignatura pretén introduir l'estudiant en tenir cura de la infància a l'Atenció Primària de Salut (APS). A grans trets en l'actualitat, la situació de la salut de la població de Catalunya es caracteritza per una esperança de vida que se situa entre les més elevades del món. Els hàbits i estils de vida han millorat en relació amb l'hàbit tabàquic, l'ús d'elements de seguretat en cotxes i motos i la realització d'activitat preventiva (control de la tensió arterial, mesura del nivell de colesterol, realització de mamografies i citologies o vacunació antigripal).

Hi ha però importants àmbits de millora, especialment aquells en els quals no hem avançat, com són l'activitat física, l'alimentació saludable o el manteniment del pes adequat. En el cas del jove preocupa la importància de l'hàbit tabàquic i del consum excessiu de alcohol i drogues, els hàbits sexuals, així com els trastorns d'alimentació.

En l'actualitat s'entén per nen " tot ésser humà menor de 18 anys d'edat, llevat que, en virtut de les lleis que li siguin aplicables, obtingui abans la majoria d'edat" , (Art 1 de la Convenció de Drets del Nen UNICEF, 1996). La convenció sobre els drets de la infància diu el següent: tots els nens han d'estar lliures de discriminació. Desenvolupar-se física i mentalment en llibertat i amb dignitat. Tindre un nom i una

nacionalitat. Disposar de nutrició, habitatge, recreació i serveis sanitaris adients. Rebre tractament especial, si té alguna deficiència. Rebre amor, comprensió i seguretat material. Rebre educació per desenvolupar les seves capacitats. Ser els primers en rebre protecció en cas de catàstrofes. Estar protegits de l'abandonament, la crueltat i l'explotació. Estar educats en l'esperit de l'amistat entre els pobles. (Assemblea General de les Nacions Unides 1989).

En el nostre entorn, el tenir cura infermera de la infància es fonamenta en: Una difusió generalitzada del concepte de salut. Una influència permanent de les condicions socioeconòmiques en la situació dels nens i dels adolescents. Un desenvolupament molt important de l'atenció sanitària des de la vessant tecnològica i organitzativa.

La necessitat d'instruir de manera especial a les infermeres en tenir cura dels nens és paral·lela al desenvolupament de les consultes pediàtriques en l'atenció primària de salut. Es defineix la infermeria pediàtrica com *"la prestació d'atencions o tenir cura del nen i l'adolescent per afavorir l'equilibri de les necessitats bàsiques en relació a la salut, la malaltia i la mort"*.

Per una altra part, la investigació en infermeria pediàtrica està emmarcada dins d'aquest àmbit d'estudi. La investigació infermera, és aquella que augmenta el coneixement dins de l'àmbit de l'objecte de la infermeria, com podrien ser, els estudis del nivell de modificació de les necessitats bàsiques d'un nen amb problemes de salut en funció del grau de desenvolupament.

CONTINGUTS

- Aspectes generals de les cures d'infermeria del nen, de l'adolescent i de la família.
- Consulta del nen sa. Protocol d'activitats preventives i de promoció de la salut a l'edat pediàtrica.
- Immunitzacions en el nen i l'adolescent.
- BPSO. Guia de Bones Pràctiques en Infermeria per Lactància Materna.
- Atencions d'infermeria pediàtrica a nens en situacions de malaltia crònica.

HABILITATS

Urgències i emergències infantils en Atenció Primària de Salut.

Immunitzacions

Metodologia

La metodologia emprada serà:

Classes expositives amb la finalitat de explicar les evidències més actuals, clarificar dubtes i relacionar conceptes on els estudiants hi tinguin una major dificultat.

Presentacions grupals: realització i presentació d'una situació clínica d'infermeria pediàtrica en l'àmbit de la infància, l'adolescència en situacions d'atenció en l'Atenció primària de salut.

Pràctiques de Laboratori: amb la finalitat de dur a terme determinats procediments i l'aplicació de diferents protocols, i guies clíniques per atendre nens en consultes d'infermeria pediàtrica en l'Atenció Primària de Salut.

Tutories individualitzades: es podran concretar tutories específiques contactant prèviament per e-mail amb el professor/a per la via del Moodle.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
PRÀCTIQUES DE LABORATORI (PLAB)	6	0,24	1, 2, 3, 4, 6, 7
TEORIA (TE)	20	0,8	1, 3, 4, 5, 6, 7
Tipus: Autònomes			
ELABORACIÓ DE TREBALLS/ ESTUDI PERSONAL/ LECTURA D'ARTICLES / INFORMES D'INTERÈS	42	1,68	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Avaluació

Segon les modificacions aprovades per acord del Consell de Govern de 12 de juliol de 2017 en el Títol IV de la normativa acadèmica RD 1393/2007:

El sistema d'avaluació s'organitza en 3 activitats evaluatives distribuïdes al llarg del curs, caps de les quals té un pes de més del 50% de la qualificació final:

Realització i presentació d'una situació clínica d'infermeria pediàtrica (35%), en l'àmbit de la infància i l'adolescència en situacions d'alteració de la normalitat. Aquesta es realitzarà en grup. El procés d'avaluació serà mitjançant 2 rúbriques d'avaluació formativa: una rúbrica de presentació escrita i una rúbrica de presentació oral. El cas clínic ho presentaran 2 alumnes de cada grup i la resta d'alumnes del grup respondran a les preguntes realitzades per la resta d'alumnes de classe i el/la professor/a.

Els alumnes tindran disponible en el Moodle de l'assignatura les rúbriques d'avaluació formativa abans de ser-les assignats els grups de treball i els casos clínics.

Prova escrita (50%)

Finalitat: Aquesta prova permet avaluar la capacitat d'aplicar el coneixement en la cura de nens sans, així com d'organitzar i integrar idees i informació.

Tipus de prova: consisteix en un conjunt de 40 preguntes tipus test, amb resposta múltiple. Només una correcta. Els errors resten 1/3. Temps per realitzar-la: 50 minuts.

Pràctiques de laboratori (PLABs) (15%).

S'avaluarà la preparació prèvia, l'assistència, actitud i participació dels estudiants, així com la elaboració d'anotacions de suport.

Serà avaluada mitjançant una rúbrica d'avaluació formativa. Els alumnes tindran disponible en el Moodle de l'assignatura la rúbrica abans del començament de les PLABs.

OBTENCIÓ DE LA QUALIFICACIÓ FINAL:

Excel·lent (EX) L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma fent les seves justificacions amb evidències.

Notable (N) L'estudiant ha assolit les competències avaluades i les duu a terme de manera autònoma amb algunes evidències.

Aprobat (AP) L'estudiant pot assolir les competències avaluades amb supervisió.

Suspens (SS) L'estudiant no ha assolit les competències avaluades.

1.- El requisit per a l'obtenció de la nota final mitjançant avaluació continuada és haver-se presentat a totes les parts avaluades i tenir-les superades amb una nota de 5 o superior.

2.- Es considerarà no avaluable mitjançant avaluació continuada a l'estudiant que hagi faltat a una pràctica de laboratori. Per afavorir l'assistència a les PLABs es facilitarà un document de permuta de grup de pràctiques de laboratori (permuta amb un company de un altre grup) i un document de permuta de pràctica de laboratori puntual.

3. Per a participar al procés de recuperació l'alumne ha d'haver estat prèviament avaluat en un conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de un 55% de la qualificació total de l'assignatura. Per participar al procés de recuperació l'alumne ha de haver obtingut una qualificació mínima de 3,5 en la mitjana de l'assignatura. Les PLABs, per el seu caràcter eminentment pràctic, no són recuperables.

4.- La qualificació final de la assignatura serà la mitjana ponderada de les diferents parts que la configuren. Segons l'acord 4.4 del Consell de Govern 17/11/2010 de la normativa d'avaluació, les qualificacions seran:

Del 0 a 4.9 = Suspens

Del 5.0 al 6.9 = Aprovat

Del 7.0 al 8.9 = Notable

Del 9.0 al 10 = Excel·lent

Del 9.0 al 10 Matrícula d'Honor (s'atorgarà a aquells estudiants que hagin obtingut els millors qualificacions totals superiors o iguals a 9, dins del cup del 5% d'alumnes matriculats en l'assignatura).

5.- L'estudiant té dret a la revisió de les proves d'avaluació. Per a tal fi es concretarà les dates de revisió una vegada que les qualificacions provisionals hagin sigut transferides i publicades al expedient acadèmic dels alumnes. Les dades de revisió es publicaran al Moodle en la següent setmana a la publicació de qualificacions provisionals. Es facilitarà als alumnes un enllaç a Doodle per a reservar l'hora de la revisió.

6.- La valoració de situacions especials i particular, serà valorada per una comissió avaluadora configurada a tal efecte.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	15%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5, 6
Avaluacions orals: proves estructurades / Avaluació mitjançant casos pràctics i resolució de problemes	35%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Avaluació escrita mitjançant proves objectives	50%	3	0,12	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

Online:

- Adrián Serrano JE. El desarrollo psicológico infantil : áreas y procesos fundamentales. Universitat Jaume I. Servei de Comunicació i Publicacions, 2008. ProQuest Ebook Central: <https://ebookcentral.proquest.com/lib/UAB/detail.action?docID=3430593>.

- Campoy Cervera I. La Convención sobre los derechos del niño desde la perspectiva de los derechos humanos. Tirant Lo Blanch; 2020. Disponible en: <https://biblioteca-tirant-com.are.uab.cat/cloudLibrary/ebook/show/9788413139913>
- Cherry AL, Dillon ME, Baltag V. International Handbook on Adolescent Health and Development: The Public Health Response. [ebook]. Springer; 2017. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-40743-2>
- Connelly RA, Teri Turner T. Health Literacy and Child Health Outcomes: Promoting Effective Health Communication Strategies to Improve Quality of Care. [ebook]. Springer; 2017. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-50799-6>
- Corin MR. Health Promotion for Children and Adolescents. [ebook]. Springer; 2016. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-1-4899-7711-3>
- Coyne I, Carter B. Being Participatory: Researching with Children and Young People: Co-constructing Knowledge Using Creative Techniques. 1st ed. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-71228-4>
- Freemark MS. Pediatric Obesity. Etiology, Pathogenesis and Treatment. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-68192-4>
- Kersten HB, Klein M, Beck AF. Identifying and Addressing Childhood Food Insecurity in Healthcare and Community Settings. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-76048-3>
- Kramer D. Primary Well-Being: Case Studies for the Growing Child. 1st ed. [ebook]. Springer; 2017. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-56708-2>
- Lumeng, JC, Fisher JO. Pediatric Food Preferences and Eating Behaviors. [ebook]. Academic Press; 2018. DOI: <https://doi.org/10.1016/C2016-0-01437-7>
- Moro M, Málaga S, Madero L. Cruz. Asociación Española de Pediatría. Tratado de Pediatría. 11 ed. [ebook]. Editorial Medica Panamericana; 2014. Disponible en: www.medicapanamericana.com/VisorEbookV2/Ebook/9788498357288
- Pingitore A, Mastorci F, Vassalle C. Adolescent Health and Wellbeing. Current Strategies and Future Trends. [ebook]. Springer; 2019. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-030-25816-0>
- Rockwell PG. Vaccine Science and Immunization Guideline. A Practical Guide for Primary Care. [ebook]. Springer; 2017. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-60471-8>
- Saadoon AQ. Essential Clinical Skills in Pediatrics. A Practical Guide to History Taking and Clinical Examination. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-92426-7>
- Sahib El-Radhi A. Clinical Manual of Fever in Children. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-92336-9>
- Sanders MR, Morawska A. Handbook of Parenting and Child Development Across the Lifespan. [ebook]. Springer; 2018. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-94598-9>
- TreadwellJ, Perez R, Stubbs D, McAllister JW, Stern S, Buzi R. Case Management and Care Coordination. [ebook]. Springer; 2015. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-07224-1>
- Vesikari T, Van Damme P. Pediatric Vaccines and Vaccinations. [ebook]. Springer; 2017. DOI: <https://doi-org.are.uab.cat/10.1007/978-3-319-59952-6>

En paper:

- Ann Towle M. Asistencia de enfermería materno-neonatal. Pearson Education, SA; 2011
- Ball JV, Bindler RC. Enfermería Pediátrica. Asistència infantil. Madrid:Pearson Educación.S.A.;2010
- Díaz Gómez, NM, Gómez García MC, Ruíz García MJ. Enfermería de la infancia y la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill Interamericana España; 2006
- Edo Gual M, Giró Sanabria I, March Vilà G. Manual de procedimientos y técnicas de enfermería en pediatría. Bellaterra. Barcelona: Servei de Publicacions. Universitat Autònoma de Barcelona; 2010.
- Galbán Oliert JA. Enfermería pediátrica. Manual de urgencias. Sevilla: Editorial MAD; 2000.
- Lissauer T, Graham C. Texto ilustrado de pediatría. Elsevier; 2009.
- McInerney TK, Adams HA, Campbell DE, Kamat DM, Kelleher KJ. Tratado de Pediatría. (2 Vol.) American Academy of Pediatrics. Madrid: Editorial Médica Panamericana;2011.
- Markenson DS. Asistencia Pediátrica Prehospitalaria. Elsevier España S.A.; 2007.
- De los Reyes López, M, Sánchez Jacob M. Bioética y Pediatría. Sociedad de Pediatría de Madrid y Castilla-La Mancha; 2010.
- Ruíz González MD, Martínez Barellas MR, González Carrión P. Enfermería del niño y del adolescente. Madrid: Enfermería 21. Difusión Avances de Enfermería (DAE); 2009.

- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Protocol d'activitats preventives i de promoció de la salut a l'edat pediàtrica. Direcció General de Salut Pública; 2008.
- Generalitat de Catalunya. Departament de Salut. Manual de vacunacions de Catalunya. Cinquena actualització. Agència de Salut Pública de Catalunya; 2018.

GUÍAS BPSO:

- Registered Nurses' Association of Ontario (RNAO), Unidad de Investigación en Cuidados de Salud (Investén-iscii). BPSO: Lactancia Materna - Fomento y Apoyo al Inicio, la Exclusividad y la Continuación de la Lactancia Materna para Recién Nacidos, Lactantes y Niños Pequeños. 3ª Ed (ed. en español). International Affairs & Best Practice Guidelines; 2018. Disponible en: https://www.bpsos.es/wp-content/uploads/2020/01/D0015_Lactancia_Materna.pdf
- Registered Nurses' Association of Ontario (RNAO), Unidad de Investigación en Cuidados de Salud (Investén-iscii). BPSO: Prevención Primaria de obesidad infantil. 2ª Ed (ed. en español). International Affairs & Best Practice Guidelines; 2014. Disponible en: https://www.bpsos.es/wp-content/uploads/2020/01/D0020_Primary_Prevention_of_Childhood_Obesity_2014.pdf
- Registered Nurses' Association of Ontario (RNAO), Unidad de Investigación en Cuidados de Salud (Investén-iscii). BPSO: Fomento de un desarrollo saludable en adolescentes. Ed. en español. International Affairs & Best Practice Guidelines; 2010. Disponible en: https://www.bpsos.es/wp-content/uploads/2020/01/D0011_DesarrolloSaludableAdolescentes_2010.pdf

Webs de consulta.

- Associació Catalana d'Infermeria Pediàtrica: <https://acipediatria.org>
- Asociación Española de pediatría: <http://www.aeped.es>
- Asociación Española de pediatría de atención primaria: <http://www.aepap.org>
- Comunidad Virtual Enfermería Infantil: <http://www.enfermeriainfantil.org>
- Generalitat de Catalunya. Salut: <http://www.gencat.cat/temes/cat/salut.htm>
- Pediaclic: <http://www.pediaclic.org>
- Sociedad Española de Enfermería Escolar: <http://www.sce3.com>
- Sociedad Española de Enfermería Neonatal: <http://www.seen-enfermeria.com>
- Sociedad Española de Pediatría Social: <http://www.pediatriasocial.es>
- Sociedad Española de Pediatría Extrahospitalaria y de Atención Primaria: <http://www.sepeap.org>

Programari